



# Stankovské zvesti

Obecné noviny pre Stankovany a Rojkov [www.stankovany.sk/zvesti](http://www.stankovany.sk/zvesti)



## Z detských kresieb je vidieť, že včelárstvo má budúcnosť

Bez opelenia včelami by nemohlo existovať až neuveriteľných 40-tisíc druhov rastlín. Na nenahraditeľné po-

stavie včiel v prírode poukazuje celoslovenská výtvarná súťaž Medové ume-

Základná a materská škola v Stankovianoch usporiadala celoslovenskú výtvarnú súťaž pre deti, ktorej cieľom bolo poukázať na postavenie včely medonosnej v prírode. S prácami sa do súťaže zapojilo bežne 500 detí z celého Slovenska.

Dejiskom slávnostnej vernisáže bolo novopostavené Kultúrne a agroturistické centrum regiónu.

Najlepšie práce v piatich kategóriách vyberala porota, ktorej predsedal akademický maliar Ján Kudlička. Bodovali aj deti z ružomerského okresu. Ocenenie si odniesli Matúš Gerec a Šimon Ďuriška zo Základnej školy v Lubochni, Natália Dunajová zo Základnej školy Sládkovičova v Ružomberku.

Zo súkromnej základnej umeleckej školy v Ružomberku sa umiestnili Pavlína Vašti-

ková zo Stankovian, Anna Gályová a Ema Martvoňová. Ocenenie si prevzali aj žiaci Spojenej základnej školy v Ružomberku Tomáš Kužela, Ján Ondrejka a Martin Karkošiak.

### Chorého kráľa vyliečil med

Program slávnostného otvorenia vyplnili deti, ktoré si spoločne aj zaspievali.

Prítomné publikum ani nedýchalo, keď pódium patrilo šermiarskej skupine Excludo s.r.o. a OZ BROŇ. Zahrali krátke divadelné predstavenie s ukážkou dobového súboja, pred očami divákov sa odohrával pradávny príbeh o tajomnom lieku, ktorý dokázal vyliečiť všetky choroby. Odvážny bojovník Haakon ním zachránil život zomierajúcemu kráľovi. Tou tajomnou medicínou nebolo nič iné, ako med.

### Kresbami dokázali, že život včiel poznajú

„Včelárstvo, ako jedno z najstarších remesiel, sa zvyčajne dedí z generácie na generáciu. Aj vďaka výtvarným prácam, ktoré deti vytvorili vidíme, že táto tradícia stále žije,“ povedala Margaréta Hockicková, riaditeľka Základnej a materskej školy v Stankovianoch a zároveň tajomníčka Základnej organizácie Slovenského zväzu včelárov v Ružomberku.

Deti kreslili vyhánanie trúdov, prácu v úli, seba s dedom pri včelíne. Včela teda pre nich nie je len jeden zo zástupcov ríše hmyzu, ale deti poznajú prácu a zákonitosti života včelej kolónie.

### V škole rozbehli včelársky krúžok

Starí včelári už teraz varujú, že im chýbajú nástupcovia. „Medzi

včelármi je predovšetkým staršia generácia. Včelstvá sa väčšinou dedia, málokto začína nanovo, pretože vstupná investícia je vysoká a návratnosť nie je taká rýchla, ako by dnes začínajúci mladí včelári možno očakávali,“ objasnila M. Hockicková.

Napriek tomu ale verí, že včelárstvo, ktoré má niekoľko tisícročnú tradíciu má šancu prežiť aj v dnešných podmienkach.

„Vždy sa nájdu ľudia, ktorí majú k včelám pozitívny vzťah. Deti sú otvorené a aj prostredníctvom takýchto environmentálnych projektov sa o včelách dozvedia viac,“ dodala M. Hockicková s tým, že v Stankovianoch vzdelávajú deti aj na obľúbenom včelárskom krúžku.

Prvý ročník súťaže sa teda vďaka, dúfajme preto, že sa preto pri rovnakej príležitosti stretne aj o rok.

text a foto: SZ,



## EDITORIAL

Pri návšteve pošty v Stankovanoch už šiesty rok funguje schránka pre príspevky do Stankovských zvestí. Na poštu chodia ľudia relatívne často, preto sme sa rozhodli ju zriadiť tu vo viere, že sa noviny stanú prístupnejšie a nikto sa nemôže vyhovoriť na to, že nemá ako prispievať do obecných novín.

Vyšli sme v ústrety aj tým, ktorí uprednostňujú elektronickú formu komunikácie, zriadili sme internetovú schránku [stankovskezvosti@centrum.sk](mailto:stankovskezvosti@centrum.sk), obsah tejto schránky je kontrolovaný denne, obratom dostanete odpoveď.

V neposlednom rade môžete prispievať aj tak, že sa spojíte priamo s členmi redakcie, ktorých poznáte, alebo zájsť aj na obecný úrad a tu zanechať príspevok.

Počas dnes už takmer neuveriteľného šesťročného nepretržitého fungovania Stankovských zvestí sme žiaden príspevok od vás, čitateľov a obyvateľov obce, neobišli. Samozrejme, záleží nám na tom, aby mali noviny nejakú úroveň a boli slušné. Preto neuvěřujeme hanlivé príspevky, nechceme byť prostriedkom vzájomného osočovania. Rovnako neuvěřujeme ani anonymné príspevky v pôvodnom znení, no vždy sa snažím, ako šéfredaktorka, na ne zareagovať aspoň touto cestou.

Preto ma veľmi prekvapil list, ktorý sme našli pred posledným stretnutím redakčnej rady v schránke pred poštou. Bol nečitateľne podpísaný, no z obsa-

hu sa dalo vyrozumieť, že ho píše človek, ktorý tvrdí, že úmyselne neuvěřujeme články o Rojkove. Čestne môžem aj v mene celej redakcie prehlásiť, že to nie je pravda. Stačí k tomu letný pohľad do ktoréhokoľvek vydania novín. V redakcii máme aj aktívneho člena, ktorý popri svojom zamestnaní robí čo môže, aby obsah naplnil aj dianím z Rojkova. Ak niekomu niečo v novinách chýba, myslí si, že sme opomenuli nejakú udalosť, nech sa páči, môže napísať príspevok a radi ho uverejníme.

Hocikto poslal článok, podpísal sa, našiel ho aj v novinách. Takto napríklad funguje spolupráca s miestnou školou, hasičmi, urbárom, či pánom farárom.

Preto mi neostáva nič iné, len poukázať na zvláštny paradox, pisateľ tohto príspevku našiel cestu, ako redakcii oznámil svoje neopodstatnené podozrenie. Presne touto istou cestou však môže sám poslať článok, ktorý mu v novinách chýba a rád by si ho v novinách prečítal nielen on, ale všetci obyvatelia obce. Ktokoľvek chce v novinách prezentovať nejakú tému, podujatie, zaujímavosti zo života obce, je vítaný.

Svoj príhovor teda končím slovami, ktoré sú nielen odpoveďou nespokojnému čitateľovi, ale hodia sa pre mnohé životné situácie: Nečakajme, že veci, ktoré chceme, za nás urobí niekto iný.

*Lubica Kubišová*  
šéfredaktorka  
[stankovskezvosti@centrum.sk](mailto:stankovskezvosti@centrum.sk)

## Obsah

## čo nájdete v Stankovských zvestiach

## Obecné zastupiteľstvo 3 - 4

## Krátke správy 3-4

## Zelený odpad 5

## Problémy s ROEPom 6

## Jánska vatra 6

## Kocúrko s tabuľami 7

## Spoločenská kronika 7

## Urbár pod lupou 8

## Močiare kedysi 9

## Hospodárenie

## obce 10 - 11

## vyjadrenia hlavného kontrolóra,

## starostu a člena finančnej komisie

## Z činnosti hasičov 12

## Zo života školy 13

## Zlá voda 14

## Sviatok sv. Cyrila

## a Metoda 14

## Histrické fotografie 15

## Predstavujeme divadelno

## šermiarsku spoločnosť 16



Zelený odpad patrí do kompostu s. 5



Spomienky na Močiare s. 9



Činnosť dobrovoľných hasičov s. 12



Excludo a OZ Broň s. 16

## Redakcia

Stankovské zvesti  
Obecné noviny pre Stankovany  
a Rojkov

[www.stankovany.sk/zvesti](http://www.stankovany.sk/zvesti)  
štvrtročník - šírený bezplatne  
Číslo 2, ročník VI. marec 2013  
náklad: 380 ks

EV 3939/09  
ISSN 1339-1984

Vydavateľ:  
Obecný úrad Stankovany  
Stankovany 133, 034 92,  
IČO: 00 315 761

## Stankovské zvesti

šéfredaktorka:  
Mgr. Lubica Kubišová,  
zástupkyňa šéfredaktorky:  
Ing. Mária Straková

redakcia: Vendelín Čieško,  
Mgr. Pavol Škuta,  
JUDr. Vladimír Urban  
grafická úprava a sadzba  
textu: Mgr. Lubica Kubišová,  
spolupracovali: Katarína Králiková  
tlačiareň: Vrábek, Dolný Kubín

kontakt na redakciu:  
[stankovskezvosti@centrum.sk](mailto:stankovskezvosti@centrum.sk)

Texty neprešli jazykovou úpravou. Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu rukopisov a ich neuvěřenie.

UZÁVIERKA BUDÚCEHO ČÍSLA: 30.9 2013

Prosíme autorov textov, aby tento termín dodržali

# Obecné zastupiteľstvo v Stankovanoch

**Vyberáme z 2. riadneho zasadnutia OZ, ktoré sa konalo 27. apríla 2013**

Obecné zastupiteľstvo prerokovalo Správu o hospodárení spoločnosti Obecné lesy s.r.o. Stankovany za I. štvrtrok 2013, ktorú predniesol konateľ spoločnosti Ladislav Lovás a Správu o činnosti dozornej rady spoločnosti Obecné lesy s.r.o. Stankovany za I. štvrtrok 2013, ktorú predniesol jej predseda Milan Straka.

Ďalej bol prerokovaný návrh na plat starostu obce, ktorý predniesol predseda finančnej komisie poslanec Joachim Fúra. Informoval prítomných poslancov, že plat starostu bol prerokovaný na poslednom zasadnutí finančnej komisie, ktorá navrhla ponechať plat starostu v rovnakej výške ako bol v roku 2012, teda 1 706 €. Tento návrh poslanci schválili.

- Predseda finančnej komisie predniesol správu o výsledku vykonanej inventarizácie majetku obce k 31. 12. 2012.

- Starosta obce oboznámil prítomných s návrhom „Knížničného a výpožičného poriadku obecnej knižnice“ a na funkciu knihovníčky obecnej knižnice, keď navrhol zamestnankyňu obecného úradu Annu Demikátovú od 1. 3. 2013

- Starosta obce informoval o potrebe prijatia VZN obce o nakladaní s komunálnym odpadom na základe novely zákona. V tejto súvislosti OZ zobralo na vedomie požiadavku starostu obce o potrebe podpísania a doručenia „Dohôd o kompostovaní biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu“ do každej domácnosti na území obce.

- Starosta obce informoval OZ o realizovaných platbách pre Stavindustrii Lipt. Mikuláš za stavbu „KACR“ a o zní-

žení dlhu v roku 2013. Ostáva ešte uhradiť cca 70 tis. €.

- Starosta obce predložil návrh na reedíciu knihy „V stopách dávno odviazateho času“

- Poľovné združenie Stankovany požiadalo o prenájom pozemkov vo vlastníctve, alebo správe obce, za účelom zriadenia poľovného revíru. OZ poverilo starostu obce zastupovať na valnom zhromaždení vlastníkov pozemkov v Poľovnom revíre Stankovany, ktoré sa uskutoční v júni a súhlasí s prenájomom pozemkov vo vlastníctve, alebo správe obce, Poľovníckemu združeniu Stankovany.

V diskusii odznelo:

- V. Urban sa opýtal konateľa spoločnosti Obecné lesy spol. s.r.o. v Stankovanoch, či v priebehu cca 6 až 8 rokov bude ešte možné vykonávať ťažbu v obecných lesoch a či spoločnosť nebude pýtať od obce finančné prostriedky nevyhnutné na obnovu lesa.

Konateľ spoločnosti L. Lovás uviedol, že počul uvedené fámy, a aby rozptýlil obavy, tak podotýka, že pokiaľ sa bude riadne hospodáriť v lese a bude sa ťažiť s prihliadnutím na možnosti obnovy lesa, tak nemôže dôjsť k uvedenej katastrofickej situácii. Potom p. L. Lovás uviedol, že za 10 q palivového dreva je cena 300 €.

- V. Urban potom informoval o chybách ROEP, tejto téme venujeme v aktuálnom vydaní samostatný článok.

**Vyberáme z 3. riadneho zasadnutia OZ, ktoré sa konalo 14. júna 2013**

Na rokovanie Obecného zastupiteľstva boli predložené predovšetkým tieto materiály:

návrh záverečného účtu obce Stankovany za rok 2012 a sta-

novisko hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu obce za rok 2012. OZ schválilo predložený návrh záverečného účtu obce bez výhrad.

Ďalej boli prerokované plány na II. polrok 2013 kontrolnej činnosti a práce jednotlivých komisií pri OZ, plán práce dozornej rady pri Obecných lesoch s.r.o., ako aj plán práce OZ.

V ďalšom bolo predložené na rokovanie plnenie rozpočtu obce za I. štvrtrok 2013.

Bol tiež schválený návrh VZN č. 1/2013 o nakladaní s komunálnymi odpadmi.

Poslanci sa ďalej zaoberali žiadosťou spoločnosti Oramilk s.r.o. Bratislava o odkúpenie pozemku vo vlastníctve obce pre výstavbu montovanej haly na skladovanie mliečnych výrobkov.

ZŠ s MŠ v Stankovanoch žiada asanáciu drevenej hospodárskej budovy v areáli školy.

Starosta obce R. Baleja informoval OZ o uzavretí nájomných zmlúv na prenájom priestorov pre organizácie, a to v budove obecného úradu a KACR:

Jednota dôchodcov zastúpenou Martou Fúrovou, Stolnotenisový klub zastúpeným Tiborom Lackom, Fitness centrum zastúpeným Mikulášom Fúrom, Materské centrum zastúpeným Ing. Slávkou Belkovou, Hudobná skupina, zastúpenou Antonom Tomášom a Spolok cvičeníek, zastúpených Annou Demikátovou na ich činnosť.

Obec si dala vypracovať znalecké posudky na nehnuteľnosti, ktoré obec nevyužíva a nemá dostatok finančných zdrojov na ich opravy a údržbu. Ide o budovy: bývalá materská škola v Stankovanoch, odhadná cena 35 800 €, bývalá materská škola v miestnej časti Rojkov, odhadná cena 48 000 €.

## KRÁTKE SPRÁVY

### » O lesy budeme bojovať

Obecné zastupiteľstvo sa vážne zaoberalo majetko-právnym vysporiadaním Obecných lesov spol. s r. o. Stankovany vo vzťahu k Lesom SR, š.p. Banská Bystrica, ktoré nás vyzvali na vrátenie časti obecných lesov v ich prospech. Obecné zastupiteľstvo rozhodlo, že lesy dobrovoľne nevydáme späť i za cenu, že sa o ne budeme súdiť. Vo veci je stále nie rozhodnuté a aj v tomto období prebiehajú rokovania i za účasti právneho zástupcu našej obce.

### » Merače sa osvedčili

Na merače rýchlosti na hlavnej ceste 1/18 dostala obec dotáciu od Nadácie Allianz vo výške 1000 eur. Obec merače dofinancovala sumou 3800 eur, spolu teda stáli, vrátane osadenia 4800 eur. Cesta je mimoriadne frekventovaná a vodiči tu majú na plyne veľmi ťažkú nohu, čoho dôkazom je, že tu došlo k mnohým vážnym nehodám. „Je evidentné, že väčšina vodičov má pred meračmi rešpekt, nájdú sa však aj takí, ktorí ich nerešpektujú,“ opísal prvé týždne zavedenia meračov starosta Rudolf Baleja.

### » Nový kotol

V budove základnej a materskej školy bol dlhodobý problém so starým poruchovým kotlom. Obci sa podarilo nájsť v rozpočte potrebné financie na demontáž starého liatinového kotla a nákup nového, automatického kotla vrátane nerezového komína.

K namontovaniu by malo dôjsť v letných mesiacoch, takže školáci začnú nový školský rok s pohodlným a dúfajme aj spoľahlivým kotlom.



## KRÁTKE SPRÁVY

### » Pripravuje sa druhé vydanie knihy

Knihy v Stopách dávno odviaťeho času približuje históriu obcí dolného Liptova. Kniha vyšla v roku 2008 v náklade 2500 kusov. Na 260 stranách sa čitatelia dozvedeli cenné údaje nielen o Stankovanoch, ale aj Lubochni, Hubovej, Švošove a Komjatnej. Autormi publikácie sú väčšinou známe osobnosti z oblasti kultúry, histórie a národopisu. Peter Vítek, Slavko Churý, Vítazoslav Struhár, Pavol Karč, Oľga Removčíková, Vladimír Urban, František Mala či Karol Okál.

Knihy zároveň slúži ako hodnotný darček pre rôzne návštevy, sympatizantov obcí a nechýba ani v knižniciach obyvateľov. Napriek pomerne vysokému nákladu sa kniha rýchlo rozchytala a v súčasnosti sa pripravuje jej reedícia. Tentoraz však bude venovaná len Stankovanom.

### » Výstava historických fotografií

V priestoroch nového kultúrneho domu v Stankovanoch je výstava historických fotiek. Členovia Miestneho odboru Matice Slovenskej v Stankovanoch zozbierali dovedna takmer 300 starých fotografií, ktoré približujú históriu, kultúru a šport v obci. Zastavte sa preto na chvíľu, pokochajte sa obrazom starých Stankovian, možno na fotografiách nájdete seba, svoju rodinu alebo kamarátov.

### » Zariadenie Stankovskej izby

Stankovskí matičiari žiadajú ľudí o pomoc pri zaradzovaní Stankovskej izby. Popozerajte sa po povalách a pivniciach, možno objavíte zaujímavé historické predmety, ktoré pomôžu vhodne doplniť naše malé obecné múzeum. Verejnosti by mala byť Stankovská izba dostupná v priebehu leta.

Vzhľadom k tomu, že v zmysle zákona o majetku obcí, orgány obce sú povinné majetok obce zveľaďovať, udržiavať a chrániť ho pred poškodením, alebo zničením, je nevyhnutné, aby sa uvedený nevyužívaný majetok obce odpredal, alebo prenajal. Nechať majetok schátrať a spadnúť tak ako to bolo pri budove starého úradu, neskôr pošty je protizákonné a takéto konanie je v rozpore s uvedeným zákonom.

OZ odporučilo starostovi, aby sa pokúsil nájsť pre užívanie týchto nevyužitých stavieb nájomcov, ktorí budú zabezpečovať ich údržbu a opravy za účelom využitia napr. ako denný stacionár, obchodné, alebo výrobné prevádzky a pod. a v prípade, že sa nepodarí zabezpečiť ich účelné využitie, pripraviť odpredaj tohto nadbytočného majetku.

V diskusii požiadal predsedu finančnej komisie J. Fúru starostu obce, aby neplatičom daní poslal výzvy na zaplatenie miestnych daní a poplatkov a následne opakované výzvy. V prípade, že ani potom nebudú dane zaplatené je nevyhnutné zvážiť možnosť vymáhania pohľadávok od daňových neplatičov cestou súdneho exekútora.

OZ odporučilo starostovi obce do konca roka 2013 uskutočniť všetky kroky na vymoženie daní od daňových dlžníkov podľa zákona o správe daní (daňový zákon) a v prípade, že toto bude neúspešné, pristúpiť k vymoženiu pohľadávok prostredníctvom súdnych exekútorov.

### Vyberáme zo 4. riadneho zasadnutia OZ, ktoré sa konalo 03. júla 2013

Obecné zastupiteľstvo prerokovalo na tomto zasadnutí návrh na prenájom budovy bývalej školy a materskej školy v miestnej časti Rojkov na základe písomných podaní, ktoré Obecný úrad obdržal a to:

výpoveď zmluvy o prenájme nebytových priestorov v objektive bývalej školy v miestnej časti Rojkov od doterajšieho prenajímateľa P. Gašpera, Ružomberok a žiadosť o prenájom týchto nebytových priestorov, ktorú podal Juraj Matejčík, trvale bytom Stankovany miestna časť Rojkov.

Obecné zastupiteľstvo v Stankovanoch prerokovalo návrh na nakladanie s nehnuteľnosťami vo vlastníctve obce Stankovany, a to: budovy bý-

valej školy a materskej školy v KÚ Stankovany – Rojkov a príslušenstva, ktoré pozostáva z hospodárskej budovy, oplotenia, príslušeného pozemku a záhrady a schválilo zámer prenájmu týchto nehnuteľností formou verejnej obchodnej súťaže za najmenej také nájomné, za aké sa v súčasnej dobe v obci a okolí prenechávajú do nájmu podobné nehnuteľnosti na dohodnutý účel.

Obecné zastupiteľstvo v Stankovanoch uložilo obecnému úradu vyhlásiť verejnú obchodnú súťaž a to vzhľadom k tomu, že žiadateľ o uzavretie zmluvy o nájme budovy bývalej školy a materskej školy v miestnej časti Rojkov J. Matejčík je blízkou osobou poslanca OZ Milana Matejčíka.

Obec v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o majetku obcí nemôže prenechať prenájom uvedenej nehnuteľnosti na základe priameho zadania. Uvedený zákonný postup zabezpečiť v termíne najneskôr do 31.8.2013.

Celé zápisnice a uznesenia sú k nahliadnutiu na obecnom úrade.

pripravila: Mária Straková

## Prvá miestenka na olympiádu je už v Nikoliných rukách

**S**lovensko malo aj tento rok svoje zastúpenie na Majstrovstvách sveta telesne ťažko postihnutých v šachu v podobe talentovanej Nikoly Konkoľovej. Majstrovstvá prebiehali v dňoch 17. až 26. júna v českých termálnych kúpeľoch Veľké Losiny. Mladá Nikola Konkoľová získala svoj v poradí už tretí titul po sebe na Majstrovstvách sveta, čo dokazuje, že patrí medzi svetovú špičku vo svojej kategórii.

Po nevydarenom úvode nasledoval fantastický záver, ktorým

si Nika obhájila titul juniorskej majsterky sveta a celkovým 4. miestom medzi ženami si tak už druhýkrát vo svojej šachovej kariére vybojovala postup na ša-

chovú olympiádu v roku 2014, kde bude reprezentovať družstvo IPCA a Slovenskú republiku v Nórsku.

text: SZ



# Zelený odpad zo záhrad sa už nesmie miešať s komunálnym

Poslanci obecného zastupiteľstva v Stankovanoch nedávno domácnosti s dohodami o kompostovaní. Ich podpisom sa ľudia zaviazali, že svoj biologicky rozložiteľný odpad budú kompostovať vo vlastnom kompostovisku. Prečo bolo potrebné vyplniť a podpísať tieto dokumenty?



Novela zákona o odpadoch, ktorá platí od 1. januára tohto roka, spresnila povinnosti samospráv pri nakladaní s biologickým odpadom. Biologický odpad zo záhrad, teda burina, konáre, tráva a podobne už ľudia nemôžu vhadzovať do klasickej nádoby na komunálny odpad, ktorú pravidelne odvádzajú vozidlá Technických služieb.

Obce musia pre obyvateľov zabezpečiť odvoz a spracovanie zeleného odpadu. V prípade Stankovian by moh-

li zelený odpad odvážať Technické služby, čo by však znamenalo zvýšenie poplatku za odvoz odpadu, čo by pocítila každá domácnosť. Ďalšou možnosťou je, že obec postaví vlastný zberný dvor. Problémom však je, že obec Stankovany nemá na to ani peniaze, ani vhodné priestory. Najvhodnejšie je preto tretie riešenie. Pokiaľ sa viac ako polovica obyvateľov obce zaviazne, že biologicky rozložiteľný odpad bude kompostovať vo vlast-

nom kompostovisku na vlastnom pozemku, obec nemusí stavať zberný dvor a ani uzatvárať zmluvu o jeho odvoze s Technickými službami.

Z toho vyplýva, že ľudia už nemôžu miešať biologický odpad s komunálnym, inak im podľa zákona hrozí pokuta vo výške 165 eur a pracovníci Technických služieb takýto kontajner ani nevyvezú. Ľudia musia odpad zo záhrad dávať na vlastné kompostovisko.

text: SZ

## VYJADRENIE STAROSTU OBCE

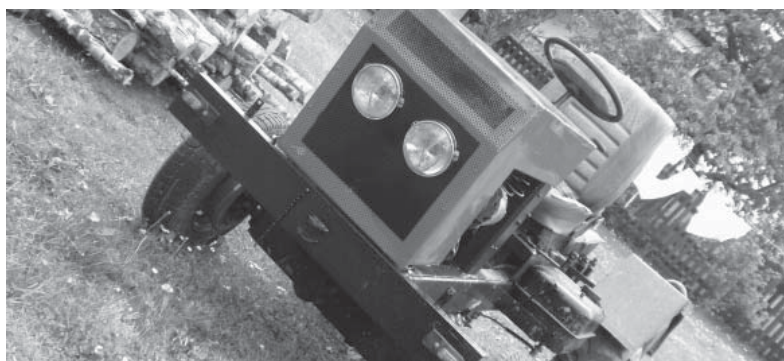
Z 1212 obyvateľov našej obce boli dohody podpísané v počte 782 ob-

čanov, čo je 64,52 percent. Podmienkou, aby nemusela obec zabezpečovať kontajnery na kompostovanie uvedeného odpadu a občania

mali za to platiť bolo, aby sa do samokompostovania zapojilo aspoň 51 percent obyvateľov, čo sme prekročili o 13,52 percent. Poslancom a

občanom touto cestou ďakujem za ochotu a spoluprácu.

Rudolf Baleja



## Podomácky vyrobené traktory budú môcť ísť na cesty

Drobné, podomácky vyrobené poľnohospodárske vozidlá, traktory a vlečky, ktoré nie sú oficiálne schválené na prevádzku v cestnej pre-

mávke, sa budú môcť legálne používať aj na cestách za podmienky, že budú mať vydané zvláštne evidenčné číslo obsahujúce písmeno C.

Vyplýva to z novely zákona o cestnej premávke, ktorú schválil parlament. Zvláštne evidenčné číslo na tento účel umožní používanie vozidiel iba na cestách III. triedy, miestnych a účelových komunikáciách, a to za nezniženej viditeľnosti.

Na ostatných cestách alebo za zníženej viditeľnosti budú môcť byť používané takéto vozidlá len na základe výnimky, ktorá sa bude udeľovať na vymedzený čas a konkrétne trasu vozidla.

Zákon obsahuje aj stručnú novelu o správnych poplatkoch, v ktorej sa oslobodzuje od poplatku udelenie výnim-

ky, ktorá umožní používanie týchto vozidiel na cestách I. a II. triedy alebo za zníženej viditeľnosti.

Znamená to, že vlastníci týchto vozidiel zaplatia iba poplatok za prideľovanie zvláštneho evidenčného čísla obsahujúceho písmeno C.

Pôvodne mal poplatok 33 eur legalizovať užívanie doma vyrobených strojov na jeden rok. Na základe pozmeňujúceho návrhu bude 33-eurový poplatok platiť až tri roky.

text: SZ



## Námietky k ROEP-u môžete podať len do konca novembra

**Register obnovenia evidencie pôdy bol schválený v novembri roku 2010 obsahuje množstvo chýb a nedostatkov, kde spracovatelia a samozrejme aj komisia nebrali do úvahy napríklad pozemnoknižný stav, nezaoberali sa možnosťou vydržania a podobne.**

Stalo sa totiž, že pozemky sú poposúvané do susedov, alebo úplne zanikli a nikto nevie ako.

### Príklad z praxe

Mám zápis o zavkladovaní v pozemkovej knihe z roku 1935 a je k tomu aj geometrický plán a zrazu mám v polovici dvora kohosi cudzieho, kto ani nie je zo Stankovian, ani tu jeho predkovia nikdy nebývali, tvrdí, že pol môjho dvora je jeho. Toto je len jeden príklad z mnohých.

### Koho je to vina?

Jednak spracovateľa ROEP-u a jednak našej komisie. Napríklad podľa príslušných ustanovení zákona o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, citujem:

„Komisia doručí do vlastných rúk každému účastníkovi, ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo je známe, výpis z návrhu registra týkajúci sa pozemkov, ktoré sú podľa zistených údajov v jeho vlastníctve alebo v správe spolu s poučením o možnosti podať námietky.“

V mnohých prípadoch však občanom nič také nebolo doručené, alebo im boli doručované listiny na adresy, na ktorých sa nezdržovali. Členovia komisie, ako miestne znalí pomerov, takéto veci mali vedieť, lebo ak niekomu boli doručované úradné listiny, na základe

ktorých mal niečo vykonať na adresu na ktorej sa nezdržiava ide o vážnu procesnú vadu, teda porušenie príslušných ustanovení zákona o správnom konaní, ktorá je dôvodom na obnovu konania a zrušenie rozhodnutia.

### Podajte námietku

Občanov našej obce treba upozorniť, že do novembra je už len krátka chvíľa a preto je potrebné, aby ak majú takéto problémy, reagovali na túto výzvu a podávali námietky. Je potrebné, aby predložili výpisy z pozemkovej knihy, kúpne zmluvy prípadne iné doklady, ktoré preukazujú, že vlastníctvo nadobudli, napríklad aj vydržaním a týmito dokladmi a skutočnosťami z nich vyplývajúcich odôvodnili svoje námietky.

Občania, ktorí neuplatnia svoje námietky na zmenu úda-

jov registra do novembra, po uplynutí trojročnej lehoty, ktorá v novembri od schválenia registra uplynie, sa budú musieť svojich vlastníckych práv domáhať na súde.

### K činnosti komisie

Podľa príslušného ustanovenia predmetného zákona na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, citujem: „Komisia zabezpečuje a zhromažďuje podklady potrebné na zostavenie registra a na rozhodnutie správneho orgánu.“

Ako naša komisia plnila túto úlohu, keď v mnohých prípadoch nerešpektovala ani pozemnoknižný stav, a ako mohol predseda a ďalší členovia komisie, ktorí boli z našej obce a teda znali miestnych pomerov, odsúhlasit' toľko chýb, ktoré vážne poškodzujú našich občanov?

**text: Vladimír Urban**

## Ani tento rok nechýbala

### Jánska vatra

**V sobotu 22. júna Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ) Stankovany zorganizoval už po tretíkrát v areáli ihriska FK Sokol Stankovany tanečnú zábavu spojenú s pálením Jánskej vatra.**

Tento rok sa nám podarilo postaviť vatru presahujúcu päť metrov, ktorú nebolo možné prehliadnuť o čom svedčí viacero ľudí, ktorí sa pri nej počas týždňa fotili.

Teplé príjemné počasie priťahlo viacero ľudí nielen z našej obce, ktorí mohli stráviť túto noc pri ožarujúcom svetle Jánskej vatra. Krátko pred 22. hodinou sa členovia DHZ Stankovany zoradili pri bufete a pri ožarujúcom svetle horiacich fakl'í, ktoré niesli naši noví členovia z hasičského dorastu Mi-

ro Gallo, Alex Húšťa, Marek Buvala a Oliver Dauda postúpali na čele s predsedom a veľiteľom DHZ Stankovany cez tanečný parket smerom k vatre.

Pri nej sa jedna horiaca fakla odovzdala starostovi obce Rudolfovi Balejovi, ktorý pristúpil k slávnostnému zapáleniu Jánskej vatra. Po zapálení sa členovia DHZ Stankovany zoradili do oblúka a za zvuku sirény z hasičskej avie čakali, kým oheň pohltí celú drevenú konštrukciu. Po pár minútach, potom čo oheň začal siahať do výšky 4 až 5 metrov, prítomní dobrovoľní hasiči spolu s ďalšími občanmi z našej obce v pozadí zaspievali hymnu Slovenskej republiky a ľudové piesne.

Po slávnostnom zapálení nasledovala tanečná zábava pod holým nebom. O pol noci sa



žrebovala tombola, prvú cenu klát so sekerou vyhral náš člen Peter Chovanec, ktorému aj takouto formou gratulujeme. Táto akcia sa nám vydarila, o čom svedčí veľký počet spokojných občanov.

V závere ďakujem všetkým členom DHZ Stankovany,

ktorí sa podieľali na stavbe Jánskej vatra, občanom bývajúcim v okolí ihriska za strpenie hlučného prostredia, ako aj všetkým zúčastneným, ktorí svojou prítomnosťou podporili činnosť nášho zboru.

**text: Peter Malcho**

# Miznúce tabule spôsobujú dopravný chaos

**R**ojkovom, miestnou časťou Stankovian, prechádza cesta prvej triedy. Denne tadiaľto prejde 24-tisíc automobilov.

Chodci sa dlhodobo sťažujú na nedisciplinovaných vodičov, ktorí pri prechádzaní obcou prekračujú maximálnu povolenú rýchlosť. Vodiči musia spomaliť v mieste, kde je ta-

buľa označujúca začiatok obce. V miestnej časti Rojkov tieto tabule pravidelne miznú. Začiatok a koniec obce by tu mala označovať tabuľa s nápisom Stankovany, miestna časť Rojkov. Takéto tabule ale na mieste dlho nevydržia, po krátkom čase vždy zmiznú. Obec preto stratila trpezlivosť a dala osadiť tabule s nápisom Rojkov.

## Správne tabule vydržali mesiac

Na frekventovanej ceste dala obec nedávno osadiť merače rýchlosti. Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie súhlas podmienuje tým, že obec musí zabezpečiť osadenie nových tabúľ v súlade so zákonom, teda so správnym geografickým názvom, pretože Rojkov nie je samostatnou obcou.

„Správne tabule s nápisom Stankovany časť Rojkov, sme teda zabezpečili, nevydržali však ani jeden mesiac, čo nám je veľmi ľúto. Páchatel týmto spôsobom vážne skomplikoval dopravu v obci a ohrozil živo-

ty chodcov,“ povedal starosta Stankovian Rudolf Baleja.

Správca cesty urýchlene osadil aspoň tabule s nápisom Rojov. Budú tu dovedy, kým nevyrobí nové tabule, pretože to vyžaduje určitý čas.

## Krádeže ohrozujú bezpečnosť

Neznámi vandali už niekoľko rokov úmyselne ničia tabule, ktoré informujú vodičov o začiatku a konci obce. Trňom v oku im je vraj nápis na tabuli, teda „Stankovany, časť Rojkov“. Je ale dôležité povedať, že na tabuli má byť podľa zákona oficiálny názov obce, ktorým je v tomto prípade Stankovany, či sa to niekomu páči, alebo nie.

Tabule uľahčujú vodičom nielen orientáciu, no čo je dôležité, je to značka na základe ktorej sú povinní znížiť rýchlosť. Bez značiek, ktoré nezodpovední vandali ničia, vodiči nevedia, kde majú spomaliť, čo sa môže nemilosrdne vrátiť na zdravie a majetku ľudí v blízkosti hlavnej cesty.

text: SZ



## Narodili sa

Tomáš Zrník » jún

## Opustili nás

Anton Hlasica » marec

Jozef Pečko » marec

František Baleja » apríl

Štefan Turčina » máj

Anton Kajda » júl

## Manželstvo uzavreli

Marián Janíček  
a Lucia Urbanová » apríl

Anton Tomáš  
a Iryna Khomyak » máj

## Oslávili Deň matiek

**Aj v tomto roku patrilo druhý májový týždeň našim matkám.**

Obecný úrad v spolupráci s komisiou kultúry a mládeže pripravili z príležitosti sviatku v novom kultúrnom dome pekný spoločenský program.

Popri slávnostnom príhovore starostu obce sa so svojím programom prezentovali deti z materskej škôlky a deti zo základnej školy, ktorý so svojím programom nadchli nejednu mamičku. K deťom sa

pridali so svojim programom aj členovia komisie a záver podujatia vyplnila hudobná skupina Triangel.

Všetky matky boli potom poctené kvetmi, ktoré obdržali od žiakov základnej školy.

Aj napriek nepriaznivému počasiu naše mamičky odchádzali z tohto podujatia s roziarenými tvármi a určite s dobrým pocitom na spomienku milého dňa.

text: Vendelín Čieško,  
foto: Ján Buliak







## Predstavujeme Urbár alebo Pozemkové spoločenstvo Stankovany.

Urbárom sa v bežnej reči rozumie súbor pozemkov, ktoré sú v katastrálnom území jednej obce a sú v spoluvlastníctve urbárikov, teda osôb združených v pozemkovom spoločenstve. Urbárska pôda sa nachádza zväčša v extraviláne a ide spravidla o pasienky a lesy, ktoré v minulosti slúžili obyvateľom dediny.

Z právneho hľadiska ide o osobitný druh podielového spoluvlastníctva. Zvláštnosť tohto druhu spoluvlastníctva spočíva v tom, že predmetom vlastníctva je jeden konkrétny pozemok, na ktorom spoluvlastníci hospodária a vlastníajú teda „spoločnú nehnuteľnosť.“ To znamená, že urbár síce môže tvoriť viaceré pozemky ako je to v našom prípade (nemusia susediť), no nemožno s ni-

mi nakladať samostatne, majú teda spoločný právny režim. Urbárik (vlastník podielu na urbárskej pôde) nemôže predať svoj podiel k jednému pozemku, ale môže previesť podiel na „spoločnej nehnuteľnosti“, teda na všetkých pozemkoch tvoriacich urbár podľa listu vlastníctva. Z tohto hľadiska sa hovorí o nedeliteľnosti urbáru, ktorá je ukotvená aj v zákone o pozemkových spoločenstvách. V katastri nehnuteľnosti sa táto nedeliteľnosť prejavuje tým, že na všetkých „urbárskych“ listoch vlastníctva má každý spoluvlastník podiel na spoločnom pozemku v čiastke prislúchajúcej veľkosti podielu.

Urbár - Pozemkové spoločenstvo Stankovany vzniklo v roku 1991 a je to spoločenstvo fyzických osôb, ktoré združuje viac než 443 členov - majiteľov

lesných a iných pozemkov za účelom spoločného hospodárenia. Pozemkové spoločenstvo Stankovany hospodári na ploche viac ako 419,88 ha, ktoré sa nachádzajú v k.ú. Stankovany a Lubochňa (urbár Havran, Korbelka) a v k.ú. Žaškov (urbár Babala+Kaša).

Urbár - Pozemkové spoločenstvo Stankovany nemá právnu subjektivitu. V súlade so zmluvou o spoločenstve a stanovami tvoria orgány spoločenstva: zhromaždenie, výbor a revízna komisia. Do týchto orgánov sú volení členovia spoločenstva. Volebné obdobie je 3-ročné (posledné voľby boli 1.4.2012). Najvyšším orgánom spoločenstva je zhromaždenie, ktoré sa zvoláva minimálne raz ročne.

**text: Ján Karas ml.**

## Budeme mať o rok čím kúriť?

Dňa 17.3.2013 sa uskutočnilo Valné zhromaždenie Urbáru-Pozemkového spoločenstva v priestoroch nového Kultúrneho a agroturistického centra, na ktorom sa zúčastnilo viac ako 100 ľudí.

Toto číslo je pekné a smutné zároveň. Pekné je, že prišlo toľko ľudí, čo nebolo po iné roky také obvyklé, smutné je, že prišli len takí, čo si prišli zapísať prídely palivového dreva na rok 2013. Teda z toho vychádza, že nám mnohým nezáleží na majetku, ktorý pre nás ťažko kúpili naši starí rodičia, ale nás zaujíma len to, či z toho majetku budeme mať momentálny úžitok alebo nie.

Bolo by ale dobré sa zamyslieť, či budú mať úžitok aj naše deti. Na Valnom zhromaždení bol odprezentovaný vládny návrh zákona, ktorý do budúcnosti neuvažuje s Urbárami bez právnej suverenity a teda náš PS Urbár bude po nadobudnutí právoplatnosti uvedeného zákona zrušený. V súčasnosti ešte

uznávame právny vzťah k majetku, dedičov k podielom poručiť, ale od vstupu zákona do platnosti sa radikálne menia podmienky, ktorým sa musíme prispôbiť. Najdôležitejší bod pre všetkých je - vysporiadať si uvedený majetok, na čo sme vytvorili skupinu, ktorá je každú stredu prítomná na Obecnej úrade a ktorá je ochotná poradiť vo všetkých otázkach, ktoré bude vedieť zodpovedať.

V novo pripravovanom zákone je podmienka, že 50% +1 podiel musí mať žijúceho vlastníka, ktorý sa bude zúčastňovať Valného zhromaždenia, kde účasť bude kontrolovať notár, takže nebude možné žiadne obchádzanie zákona.

Súčasný stav je priam alarmujúci, keď v Urbáre má len približne asi 20 ľudí prenesené tieto podiely. Veľa ľudí si myslí, že to má v poriadku, ale nie je to pravda. Poprenášané sú časti majetku v extraviláne alebo v intraviláne, avšak podiely v Urbáre má prenesené málokto. Je

dôležité, aby sa rodiny po pozostalých dohodli medzi sebou, na koho sa tieto podiely prenásu, aby sa títo potom starali o zverený majetok, chodili na Valné zhromaždenia a spravali sa ako zodpovední správcovia tohto majetku. Rodiny po podielníkoch sú u nás tak previazané a podielov je toľko, že poikiaľ budeme všetci ohľaduplní

jeden voči druhému, tak všetci budeme uspokojení. Ja pevne verím, že sa všetci dohodneme a do konca roku všetko zvládneme.

Zachovajme si naše dedičstvo, aj pre ďalšie generácie a neoberajme sa o tie možnosti, ktoré sme dostali.

**text: Ján Karas ml.**

### Po voľbách pracuje výbor a revízna komisia spoločenstva v tomto zložení:

<b>Predseda:</b>	Ján Karas ml.
<b>Podpredseda:</b>	Alojz Gašper
<b>Pokladník:</b>	Margita Tatárová
<b>Odborný lesný hospodár:</b>	Milan Straka
<b>Výbor – členovia:</b>	Ján Lacko Rudolf Baleja Viliam Čieško Ing. Juraj Chyňa
<b>Revízna komisia:</b>	
<b>predseda:</b>	Ing. Peter Straka
<b>členovia:</b>	Peter Buljak Jozef Tatár

Legislatívny rámec, podľa ktorého riadi Urbár svoju činnosť, tvoria predovšetkým: zákon o pozemkových spoločenstvách (1.5.2013 vstúpil do platnosti nový zákon 321, ktorý ruší pôvodný zákon 180), zákon o ochrane prírody a krajiny a zákon o lesoch.



## Do tretice historický úspech

**Pri príležitosti 85. výročia založenia DHZ Liptovské Sliače sa konala ojedinelá súťaž historických motorových striekačiek PPS - 8 s názvom Hasičské dedičstvo.**

Hlavným zámerom tejto súťaže bolo priblížiť prítomným technikú hasenia požiaru našich predkov a krásu hasičského športu minulého storočia. Tento rok to bol už v poradí piaty ročník a keďže DHZ Stankovany sa na tejto súťaži zúčastňuje pravidelne každý rok, ani tento krát sme tam nemohli chýbať.

Po treťom mieste v roku 2009 a druhom v roku 2011, sme tento rok pomýšľali na dosiahnutie historického úspechu v podobe prvého miesta. Naše ambície boli oprávnené nakoľko naša mašinka sa práve tento rok podrobila generálke a kôli tomu sme začali tréningový proces v dostatočnom predstihu.

Našu obec reprezentovali dve družstvá Stankovany A a Stankovany B v rovnakom zložení ako na previerke požiarnej pripravenosti. Zodpovedným prístupom všetkých súťažiacich členov nášho prvého družstva sme získali s časom 2:04



» Naši hasiči v Liptovských Sliačoch bodovali

prvé miesto, druhé družstvo sa umiestnilo na štvrtej priečke. Tento úspech sme dosiahli hlavne vďaka nášmu strojníkovi Romanovi Helovi, ktorý pri

oprave tejto striekačky strávil každý deň niekoľko hodín, za čo sa mu treba aj takouto formou poďakovať.

**text: Peter Malcho**

## Močiare kedysi

Z fotografií z roku 1934-1953, ktoré vlastní občania našej obce (dokumentuje aj kniha – V stopách dávno odviaťeho času) je možné porovnať, že rozmery súčasného kúpaliska sa stotožňujú s rozmermi pôvodného.

Naši rodičia a prarodičia vždy spomínali, že chodili na Močiare pást kone a husi, a pri tejto príležitosti sa tu naučili plávať.

Kúpalisko bolo známe aj v širšom okolí, hlavne pre jeho liečivú vodu, ktorá dobre pôsobila na kožné choroby, choroby kĺbov a zároveň si mohli nabráť vodu, ktorú aj dnes ľudia volajú „medokýš“.

Cez vojnu bola drevená časť kúpeľa a jeho zariadenie, teda prezliekarne, poškodené, lebo v jeho blízkosti dopadla mína. Po vojne nebol čas ani prostriedky na jeho opravu a tak sa s jeho opravou začalo až v roku 1953.

Opravy sa ujal František Buvala, ktorý bol vedúci skautingu v Stankovanoch, spolu s členmi novovzniknutého ČSM. Tieto práce sa urobili do jedného mesiaca. Škoda že sa obloženie nevymenilo celé,

ale sa len doplnilo a opravili poškodené miesta.

Tieto práce financoval vtedajší vdp. farár Pavol Adamec a richtár Alojz Adamec.

Druhý raz bol kúpeľ poškodený v roku 1958 po výdatných dažďoch, kedy sa časť zeminy zo svahu zosunula až do kúpeľa. Pán Buvala v tom čase už v Stankovanoch nebyval a nenašla sa osoba, ktorá by tieto práce organizovala.

Neskoršie sa malá skupina mládeže podujala kúpeľ vyčistiť a hlavným organizátorom tejto činnosti bol Matej Krúpa, ale podarilo sa im to len čiastočne.

V roku 1967 bol uskutočnený sondážny prieskum a v roku 1975 boli vykonané tri vrty. Pri týchto prácach, aby sa mohla vrtná veža dostať na miesto vrty, musela si firma prevádzkujúca tieto práce vybudovať prístupovú cestu, ktorú použili makadam.

Vrty spôsobili to, že z pôvodných vrtných potrubí vytekala voda, ktorá začala vytvárať travertínové naplaveniny a tieto zmenili pôvodný vzhľad matracov a trstina sa používala pri stavbe domov.



V tých časoch sa nepoužívala motorová technika ako teraz, ale všetky práce sa vyko-

návali ručne a pôda sa neznehodnotila.

**text: Alojz Hello**

# Dlh na jedného obyvateľa je 316 eur

**Najdôležitejším bodom tretieho zasadnutia Obecného zastupiteľstva, ktoré sa konalo dňa 14. júna 2013 bolo prerokovanie návrhu záverečného účtu obce za rok 2012. V rámci pripomienkového konania k jeho obsahu sa k tomuto materiálu mohli vyjadriť všetci občania, keď im bol k dispozícii v úradnej skrínke Obecného úradu od 31. mája.**

Obecné zastupiteľstvo na svojom rokovaní v decembri 2011 schválilo návrh rozpočtu obce na rok 2012 vo výške 521 700 € ako vyrovnaný. V priebehu roku 2012 došlo k šiestim zmenám rozpočtu, ktorými sa riešili presuny rozpočtových prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu. Príjmová časť rozpočtu obce bola splnená na 103,89%, čo predstavuje čiastku 417 700 €.

## Podstatnú časť týchto príjmov tvorili:

1./ Daňové príjmy a to 237 391 €, čo predstavuje plnenie na 93,20%, z čoho:

- výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve sumu 213 472 €
- daň z nehnuteľností sumu 11 785 € (plnenie na 96,59% pri rozpočte 12 200 €)
- daň z pozemkov – 3 050 €
- daň zo stavieb – 8 735 €
- daň za psa sumu 1 149 €
- daň za ubytovanie sumu 425 €
- poplatok za užívanie verejného priestranstva sumu 48 €
- poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad sumu 16.481 €

2./ Nedaňové príjmy tvoria celkom 107 722 €, čo predstavuje plnenie na 102,47%, z čoho:

- príjem z podnikania a vlastníctva majetku sumu 102 226 € (príjem z prenajatých

budov, priestorov a objektov a z prenajatých pozemkov OL s.r.o.).

- administratívne poplatky a ostatné poplatky sumu 790 €
- platby z náhodného predaja a služieb sumu 3 674 €
- príjem z pokút sumu 40 €
- príjem z vkladov – úroky sumu 102 €
- ostatné príjmy tvorili celkom 890 € (náhrady poisť. plnenia, dobropisov a el.energiu).

3./ Sponzorské príspevky tvorili celkom 600 € (Komunálna poisťovňa, ŽSK)

4./ Granty a transfery obec za rok 2012 prijala v celkovej výške 66 018 € (pre OcÚ, školstvo, CO a i.)

Kapitálové príjmy k 31.12.2012 vykázali plnenie na 100,13%, čo predstavuje 150.198 €. Jedná sa o nenávratný finančný príspevok zo štátneho rozpočtu a z EÚ na „KACR“ vo výške 124 130 44 € a príjem z predaja pozemkov v r 2012 vo výške 26 068 €.

Príjmové finančné operácie k 31.12.2012 vykázali plnenie na 100 %, čo predstavuje 120 000 €. Jedná sa o poskytnutý úver od SLSP a.s. na dofinancovanie „KACR“.

**Výdavková časť** rozpočtu sa čerpala na 95,02 %, čo predstavuje 540 554 € (rozpočet 568 846 €).

**Kapitálové výdavky** sa čerpali na 100,01%, čo predstavuje 326 055 € a v plnej hodnote sa týkajú „Rekonštrukcie Kultúrneho domu“ (úhrada dodávateľovi stavebných prác - STAVOINDUSTRIA a.s. Lipt. Mikuláš).

**Výdavkové finančné operácie** dosiahli k 31. 12. 2012 celkom 11 250 €, čo predstavuje 93,75% (splátka úveru za rok 2012).

## Majetok obce

Obec Stankovany podľa účtovnej evidencie spravovala k 31. decembru 2012 neobežný majetok v celkovej obstarávacej cene 2 289 655 € a v celkovej zostatkovej cene 1 764 950 €.

**Pohľadávky obce** k 31. decembru 2012

**Celkový objem pohľadávok** je 3 507 €, z čoho predstavovali pohľadávky z daňových príjmov sumu 984 € (daň z nehnuteľností, TKO) a pohľadávky z nedaňových príjmov (nájom za nebytové priestory a za hrobové miesta) sumu 1 673 €.

## Závazky obce k 31. 12. 2012

**Stav dlhodobých záväzkov** predstavuje celkom 50 136 €, z čoho sumu 50 000 € predstavuje pôžička, ktorú obci poskytlo PS Urbár Stankovany v auguste 2011 na úhradu vykonaných prác na inv. akcii „Rekonštrukcia budovy KD“ so splatnosťou do 31.07.2015.

**Stav krátkodobých záväzkov** predstavuje celkom 193 962 €, z čoho: dodávateľia predstavujú sumu 172 014 € (predovšetkým Stavindustria a.s. Lipt. Mikuláš) a 12 050 € tvoria záväzky za pozemky pod Jasením (nevyplatené zmluvy).

## Výsledok hospodárenia obce

Z rekapitulácie čerpania rozpočtu obce za rok 2012 vyplýva, že celkový príjem predstavoval 691 534 €, celkové výdavky predstavovali 644 179 € a tak dosiahnutý výsledok hospodárenia obce je vykázaný vo výške +51 355 €.

## Stav a vývoj dlhu

Obec vykázala k 31.12.2012 zostatok nesplateného dlhodobého investičného úveru vo výške 108 754 € poskytnutý SLSP a.s. v celkovej výške 120 000 € a od PS Urbár bezúročnú pôžičku vo výške 50 000 €, ktoré boli použité na čiastočnú úhradu faktúr za stavebné práce na „Kultúrnom centre regiónu“. Okrem toho je potrebné uhradiť Stavindustrii a.s. za ostávajúce stavebné práce na „KACR“ cca 70 000 €, za nevyplatené zmluvy za pozemky pod Jasením cca 12 000 € a doriešiť NDS a.s. - 142 000 €.

**Pri počte 1 212 obyvateľov našej obce, dlh na jedného obyvateľa predstavuje približne 316 €.**

text: Mária Straková

## Plnenie rozpočtu za rok 2012

	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť- hospodárenie obce
<b>Bežné príjmy</b>	278 700	392 140	417 700
<b>Bežné výdavky</b>	181 890	324 140	302 874
<b>Bežný rozpočet</b>			
<b>Kapitálové príjmy</b>	123 000	150 000	150 198
<b>Kapitálové výdavky</b>	243 000	326 000	326 055
<b>Kapitálový rozpočet</b>			
<b>Príjmové finančné operácie</b>	120 000	120 000	120 000
<b>Výdavkové finančné operácie</b>	12 000	12 000	11 250
<b>Finančné operácie</b>			
<b>Výdavky RO s práv. subjekt.</b>	84 810	-	-
<b>Príjmy celkom</b>	521 700	662 140	687 898
<b>Výdavky celkom</b>	521 700	662 140	640 179
<b>Výsledok rozpočtového hospodárenia</b>	-	-	+ 51 355



# Stanovisko člena finančnej komisie

**Učíme sa gazdovať a vyzerá to tak, že to nebude jednoduché a ľahké.**

Stav financií našej obce je obrazom gazdovania nášho štátu, skoro ako cez kopír, len s tým rozdielom, že predstavitelia našej obecnej samosprávy nesú zodpovednosť za svoje konanie v zmysle zákona na rozdiel od predstaviteľov štátu, ktorí sa zodpovednosti vždy vyhnu.

V záverečnom účte je jasne deklarované z čoho naša obec finančne existuje a na čo finančne prostriedky používa. Sú to príjmy z daní, ktoré vyberá štát a príjmy z daní, poplatkov a príjmy z majetku – prenájom pozemkov, ktoré vyberá obec a iné príjmy (z pôžičiek a finančných príspevkov – fondy – od iných subjektov). Sú tu výdaje, ktoré musí obec zabezpečiť v zmysle zákona. Ide výdaje na samotný chod obce, na zabezpečenie udržateľnosti obecného majetku a v neposlednom rade výdaje na investície.

## Dostávame sa k podstate veci

Zvyšovanie daní štátom je robené necitlivo a plošne. Štát je ten, ktorý sa nepýta a rieši direktívne a jeho rozhodnutia nesú so sebou negatívne dopady na samosprávu.

Prečo o tom hovorím? Predsa preto, lebo hlavným zdrojom

príjmov pre našu obec sú príjmy z daní, ktoré vyberá štát a potom v zmysle zákona prerozdeľuje takzvané podielové dane. Nezabudnime však povedať, že použitie týchto prostriedkov je presne účelovo určené.

## Tu je pes zakopaný

Ak nie je istota merateľnosti výšky príjmu z podielových daní tak obec je nútená v zmysle zákona riešiť príjmy výberom daní a poplatkov, ktoré môže priamo ovplyvniť.

Každý môže namietkať, že sa dá ísť inou cestou a to cestou znížovania výdavkov obce – hovorí sa tomu konsolidácia verejných financií. Krásne slovo, však? Ale našinec mu nerozumie a vyzerá to tak, že mu nechce rozumieť a ani sa mu nedivím. Lebo čo znamená znížovanie výdavkov obce? Je to zníženie príspevkov na kultúru, šport, platy v samospráve a to nie je populárne.

Nečakajme teda na pomoc od štátu. Jedinou jeho pomocou je byrokracia a nútená správa.

Škaredé slovo, ale hrozila nám. Stav verejných financií v obci bol nevyvážený a plnenie rozpočtu bolo ohrozené. Finančná komisia, ktorej som členom vynaložila nemalé úsilie na stabilizáciu situácie. Na jej zasadnutiach som deklaroval na príklad-

och iných samospráv (Banská Bystrica, Trenčín, Prešov atď.), že riešením v prvom kroku je drastické navýšenie daní a poplatkov na ktoré má obec dosah a to urobiť hneď v jednom rozpočtovom roku aby si občania uvedomili realitu situácie a netrápili ich zvyšovaním daní vo viacerých obdobiach za sebou. Bohužiaľ nestalo sa tak, chýbala nám odvaha.

A čo sme urobili? Použili sme naše zdroje, na ktoré máme dosah jednorázovo, viď napríklad prostriedky z prenájmu pozemkov našej spoločnosti Obecné lesy Stankovany, s.r.o. na niekoľko rokov vopred a vyriešili sme problém s investíciou do Kultúrneho domu, lebo to nás páliło najviac a ešte sme si požíčali od Urbáru, akútne riešenie a nevyhnutné, ale nesystémové.

## A nastáva otázka, čo ďalej?

No, je tu nevyužívaný majetok obce, ktorý treba ako som vyššie uviedol udržiavať a to znamená výdaje z rozpočtu obce. Zrealizujeme predajom uvedený majetok, ak sa to dá a vytvoríme si rezervu na gazdovanie. Pri všeobecnej vôli sa to dá zrealizovať.

Pritiahnime do obce podnikateľov, nech investujú a platia nám dane a poplatky, na ktoré máme dosah.

Riešme tvrdo neplatičov daní a poplatkov a to verejne a exekučne! A konečne si otvorme oči a pozrime sa na realitu!

Kultúra, šport, spoločenský život v obci je výsadou nás, obča-

nov obce. Ja osobne vyzývam občanov, aby sa zamysleli nad tým, čo každý z nás pre túto oblasť nášho života doteraz urobil. Nenenechávajme to na štát, samosprávu. Zoberme to do vlastných rúk. Nebudme ješitní a prajme si pre seba to najlepšie. Netrápme obec, aby za nás riešila tieto veci. Obec nech rieši kanalizáciu, asfaltku, reguláciu vodných zdrojov, výstavbu bytových jednotiek, škôlu pre deti, odmeňovanie tých, ktorí nás prezentujú pred svetom, vzdelanie, osvetlenie a v neposlednom rade podporu podnikateľov v obci, to je podľa mňa jej úloha, ale s našou neochvejnou podporou.

Osobne som inicioval stretnutie zástupcov organizácii v našej obci za účelom vytvorenia spoločného Občianskeho združenia, ktoré by mohlo vyššie uvedenú úlohu splniť. Je záujem, treba veľa vysvetľovať, ale dá sa to. Je to v našich rukách a mysliach. V jednote je sila sa hovorí, nie je to fráza, treba len viacej dôvery vo vlastné sily a ako mi povedal predseda urbáru Ján Karas je potrebné začať, zasiať semienko a o rastlinku sa starať a ja mu dávam za pravdu.

Vopred Vám vážení občania ďakujem ak ste si tento príspevok prečítali a zamysleli sa nad ním.

**text: Ing. Rastislav Málík  
občan Stankovian  
a člen finančnej komisie  
obce Stankovany**

## Zvýšenie daní prinieslo rôznorodé reakcie

**Väčšine obyvateľov obce patrí poďakovanie za to, že pochopili finančnú situáciu v obci a rešpektujú cititeľné zvýšenie daní a poplatkov.**

Najväčší podiel na tom má výpadok podielových daní zo štátneho rozpočtu, ktorý činil 130 000 eur. V prípade, že dane zaplatia všetci občania, ako káže zákon, na daniach a poplatkoch od občanov vyberieme

cca 41 000 eur a v rozpočte nám chýba stále ešte 89 000 eur.

Keďže obec spláca úver a dlžobu dodávateľovi nového kultúrneho domu a ešte sme dlžní 15 000 eur za výstavbu parku, musíme šetriť.

Že sa nám to darí, je skutočnosť, že sme sa dostali konečne v hospodárení obce do plusových čísel. Je smutné, keď niektorí ľudia podmieňujú zaplata-

nie dane požiadavkou na vyasfaltovanie cesty tam, kde asfalt nikdy nebol a naviac sa tam ešte buduje, resp. bude budovať kanalizácia.

Sú však aj takí, ale chvalobohu je ich veľmi málo, ktorí nechcú dane zaplatiť z dôvodu, že nebudú doplácať na tých, ktorí túto obec zadlžili v minulosti. Tu však zohráva úlohu veľká nenávisť a hlavne závisť týchto jedincov.

Ako starosta obce budem postupovať tak ako mi káže zákon. Aj naďalej budeme upozorňovať ľudí na povinnosť platenia daní a poplatkov cestou miestneho rozhlasu, písomnými upozorneniami a nakoniec aj nepopulárnymi návrhmi na exekúcie. Neplatenie daní je nielen porušením zákona, ale aj hriechom. Je to však aj neúcta k ostatným spoluobčanom.

**text: Rudolf Baleja**

# Celookresná previerka požiarnej pripravenosti

**Po štyroch rokoch sa opäť konala na futbalovom ihrisku v Stankovanoch dňa 9. júna celookresná previerka požiarnej pripravenosti hasičských družstiev okresu Ružomberok.**

Pôvodne sa malo na súťaži zúčastniť až 40 družstiev no na výsledkovej listine nakoniec figurovalo 38 družstiev. Súťaž zorganizoval okresný výbor Dobrovoľnej požiarnej ochrany (OV DPO) Ružomberok v spolupráci DHZ Stankovany a DHZ Rojkov.

Našu obec reprezentovali tri družstvá v kategórii mužov a to hasičské družstvo Stankovany

A, Stankovany B a jedno hasičské družstvo z Rojkova. O tom, že išlo o jednu z najväčších previerok požiarnej pripravenosti svedčí aj prítomnosť prezidenta Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky (DPO SR) Ladislava Pethöiho.

Na povel zaslúžilého člena DPO SR Emila Čieška sa hasičské družstvá zoradili na ihrisku.

Starosta obce v úvode svojho príhovoru priblížil prítomným históriu našej obce, vyzdvihol a ocenil príkladnú činnosť zaslúžilého člena DPO SR Emila Čieška, ktorý spolu s ďalšími členmi ktorí už nežijú boli zakladateľmi Dobrovoľného hasičského zboru (DHZ) Rojkov.

Ďalej oboznámil zúčastnené družstvá o činnosti DHZ Stankovany, ktorý napriek zlej finančnej situácii sa snaží získavať finančné prostriedky svojou vlastnou činnosťou v spolupráci s obcou. V závere svojho vystúpenia vyjadril humánnu odkaz všetkým osobám, ktoré sa práve počas previerky pripravenosti spomätávajú z povodní, ktoré zasiahli naše územie najmä pri rozvodnenom Dunaji.

Ladislav Pethöi nadviazal na vystúpenie nášho starostu a veľmi peknými slovami ocenil nášho spoluobčana Emila Čieška. Podľa jeho slov bol to práve Emil Čieško, ktorý písal históriu DHZ Rojkov a preto by sme si mali takýchto ľudí, ktorí zviditeľnili našu obec vážiť.

Po zavelení na rozchod sa na požiarne útok začalo pripravovať hasičské družstvo Stankovany A v zložení: veliteľ – Michal Demikát, strojník Roman Hello, sacie vedenie Peter Malcho, Daniel Malcho, Michal Straka, útočné vedenie – Anton Dubovec, Matúš Malcho a Dávid Barbuš.

Vydarený začiatok požiarneho útoku a rýchle nasatie vody spomalila zalomená hadica, čo odzrkadľoval aj výsledný čas 44,4 sekúnd. Potom sa na štartovaciu čiaru postavili hasiči z Rojkova v zložení: veliteľ – Jakub Baleja, strojník - Tomáš Matejčík, sacie vedenie – Patrik Kratochvíl, Michal Kachút, Matej Zrník, útočné vedenie – Dávid Čieško, Martin Kachút, Peter Kachút. Požiarne útok im vyšiel na výbornú čo potvrdzuje aj čas 33,45 sekúnd. Ako posledné družstvo reprezentujúce našu obec nastúpilo zmiešané družstvo Stankovany B v zložení: veliteľ - Matej Straka, strojník - Pavol Zrník ml., sacie vedenie Jakub Dauda, Lenka Kontošová, Eva Malchová, útočné vedenie Filip Malcho, Riško Jankov a Filip Škuta. Napriek tomu, že niektorí z nich sa zúčastnili na previerke pripravenosti prvýkrát dosiahli čas 41,84 sekúnd.

Po požiarne útok nasledovala štafeta, ktorú družstvo Stankovany A zabežalo za 95,16 sekúnd, Stankovany B za 120 sekúnd a Družstvo z Rojkova za 95,10 sekúnd. Keďže oba časy sa počítavali konečné umiestnenie bolo nasledovné: Stankovany A s časom 139,56 sekúnd sa umiestnili na 18 mieste, Stankovany B s časom 161,84 na 21. mieste a hasiči z Rojkova z časom 125,55 sekúnd na 11. mieste.

V kategórii Muži prvé miesto získalo hasičské družstvo Likavka (Kr) (103,56s), druhé miesto Liptovská Lužná (107,10s) a tretie miesto Martinček A (108,3). V kategórii Ženy prvé miesto obsadila Likavka (114,78), druhé miesto Liptovská Lužná (124,41s) a tretie Martinček (126,88s). V kategórii dorastencov súťažili len dve družstvá prvé miesto získala Liptovská Štiavnica (122,49s) a druhé Turík (190,02s).

V závere by som sa chcel poďakovať všetkým členom DHZ Stankovany a DHZ Rojkov, ktorí svojou činnosťou, aktívnym a hlavne zodpovedným prístupom pomohli pri organizovaní celookresnej previerky požiarnej pripravenosti, ktorú ohodnotil OV DPO Ružomberok na výbornú. Poďakovanie patrí tiež Marte Chovancovej a Lucii Urbanovej Janičkovej, ktoré predstavovali zdravotnú službu a ženám v bufete: Ludmile Bartošovej, Zuzke Strakovej, Borke Huntatovej a Adriane Zrníkovej.

V súčasnosti prebieha nábor hasičského dorastu, dievčatá a chlapci vo veku od 15 do 18 rokov, ktorí majú záujem stať sa členmi DHZ Stankovany si môžu prevziať prihlášku u veliteľa DHZ Stankovany Michala Demikáta, alebo predsedu DHZ Stankovany Petra Malcha. Úplne na záver ďakujem všetkým zúčastneným družstvám, teším sa na najbližšie stretnutie a ostávam s pozdravom hasičom zdar a ohňu zmar.

**text: Peter Malcho**



» A družstvo Stankovany



» A družstvo Rojkov



» B družstvo Stankovany



# Školáci a škôlkári sa preniesli do čias Jánošíka

Žiaci ZŠ a MŠ Stankovany sa vydali po stopách legendárneho zbojníckeho kapitána Juraja Jánošíka.

V múzeu Čierny orol v Liptovskom Mikuláši sa vrátili do doby spred 300 rokov a sprievodca nám rozpovedal strhujúci príbeh plný faktov a mýtov, túžby po slobode i spravodlivosti, ale aj krutosti a strachu. Z rozprávania a premietania diafilmu nám sprievodca vykreslil vtedajšiu dobu, kedy mučenie bolo bežnou súčasťou súdnych procesov, čo všetko v nich bolo dovolené a aké tresty podstúpil Jánošík. Samozrejme, že sme si aj mohli vyskúšať najpoužívanejšie nástroje, ktoré sa používali pri mučení, čím bola napríklad dereš i drevená čižma. Dozvedeli sme sa, ako

sa z malého chudobného dedinského chlapca stal vojak a z vojaka legendárny zbojnícky kapitán. Počas prehliadky sa aj naši žiaci mohli aspoň na chvíľu stať zbojníkmi, keďže mali možnosť si vyskúšať Jánošíkov klobúk. Počas klobúkovej prehliadky nádejných zbojníkov, žiakov z našej ZŠ nám grófka Chardoneau rozdala pamätné Jánošíkove dukáty.

Po prehliadke múzea nás čakala práca v tvorivých dielňach. Z pomôcok, ktoré tam boli nachystané sme si mohli vyrobiť privesky aké možno nosil aj sám Juraj Jánošík. Popri práci sme si spievali: „Hej, hore háj, dolu háj, hore hájom chodník, môj otec bol dobrý, ja musím byť zbojník... Bol by ten Jánošík, bol by ten bojoval.“



» Škriepce bol obávaný mučiace nástroj, stankovské deti sa predbiehali v tom, kto si ho vyskúša

Odsúdenie a popravy Juraja Jánošíka na námestí pred Stoličným domom sme sa pre časovú tieseň už nedočkali a tak sme sa museli rozlúčiť s hradnými pánmi a znova sa vrátiť do 21. storočia. A keďže sme

sa museli ponáhľať na vlak, tak sme sa nedozvedeli to, že či si Jánošík skutočne zatancoval pod šibenicou...

text: **Zuzana Šurinová**

## Porotu zaujala technika maľby včelárika

Žiaci ZŠ s MŠ Stankovany sa zapojili do výtvarnej súťaže, ktorú každoročne vyhlasuje Slovenská ornitologická spoločnosť BirdLife Slovensko.

Prostredníctvom nej majú možnosť dozvedieť sa viac o zaujímavých druhoch vtáctva na Slovensku a umelecky ho znázorniť. Tentoraz bol témou včelárík zlatý, vyhlásený za vtáka roka 2012, ako aj druhy sov (výr skalný, sova dlhochvostá, pôtik kapcavý, kivičok vrabčí).

Na prepojenom vyučovaní výtvarnej výchovy a prírodovedy sa žiaci oboznámili so životom týchto nočných dravcov, takisto i včelárika zlatého, a pustili sa do maľovania.

Z 38 škôl z celého Slovenska sa naša žiačka 4. ročníka, Karin Štangová, umiestnila na krásnom 2. mieste. Najviac ju zaujal práve farebný včelárík, ktorého sa rozhodla znázorniť technikou maľby.



» Brigáda na školskom dvore

## Babičkina záhradka

Pri škole vyrástol utešený múrik. A že múr, ktorý podopiera svah nemusí byť fádny kus betónu, sa môžete presvedčiť na vlastné oči. Deti za pomoci svojich šikovných mamičiek, ockov ale aj učiteliek urobili z múrika krásnu babičkinu záhradu. Neváhali zobrať do rúk motyky, lopaty a fúriky a vytvorili voňavý skalk-múrik s rôznymi druhmi bylín.

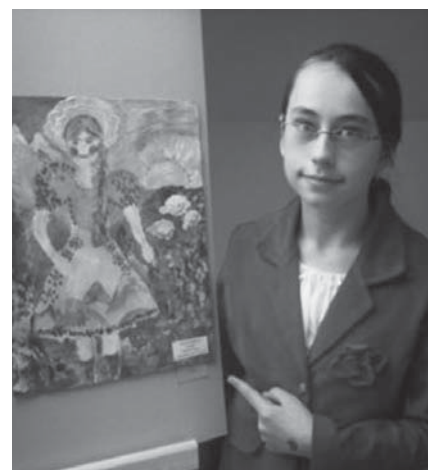
Deti majú nielen okrasu, ale aj užitočnú pomôcku, vďaka ktorej sa naučia spoznávať rôzne druhy bylín a ich využitie.

Peniaze na realizáciu projektu dostala škola v rámci predkladania environmentálnych projektov od MONDI SCP. Na úpravu školského dvora dostala škola 2255 eur.

## Divy Liptova

O tom, že Liptov je jeden z najkrajších, ba pre mnohých aj najkrajší z našich regiónov, niet pochyb. Aj preto sa naši žiaci opäť zapojili do jednej z výtvarných súťaží a pokúsili sa jeho krásu zachytiť na papier. Tentoraz sme maľovali do regionálnej výtvarnej súťaže Liptov 2013, ktorú organizuje SZUŠ Jánoš v Ružomberku. Do súťaže bolo zaslaných 332 prác detí vo veku 4 – 16 rokov.

Vo svojej kategórii sa umiestnila na krásnom 3. mieste Pavlína Vaštíková, žiačka 4. ročníka, ktorá namaľovala liptovskú dievčinu v kroji, k čomu jej srdečne blahoželáme!







## Zlá voda

Letné mesiace sa tradične nesú v znamení dovoleník, odpočinku, slnení sa, ale aj kúpania. Vysoké teploty sa predsa vždy lepšie znášajú pri vode, ktorá je pre uťahané telo vytúženým osviežením.

Nuž podme po poriadku. Natíska sa otázka kde a kedy? V našom chotári niet už dnes veľa možností na kúpanie.

Kedysi to bol Váh, či Orava, alebo jazerá v lome pri Šútove a v neposlednom rade naša vzácna v Rojkove Zlá voda. Veď leto kúpaním sa na Zlej vode strávil ne jeden obyvateľ obce.

V súčasnosti nám všetko odpadá, rieky Váh a Orava sú veľmi znečistené, v Šútove je kúpanie zakázané a ostáva nám len kúpalisko v Rojkove. Ďalšie možnosti, ako

návštevy akvaparkov, nie sú prístupné pre našinca z dôvodu vzdialenosti a náročnej finančnej záťaže, zostávajú ale naše prírodné kúpaliská. Viete že kúpalisko v Rojkove a v Stankovanoch bolo v minulom storočí vyhľadávané a vzácne nielen pre miestnych, ale aj návštevníkov z blízkeho okolia?

Do konca v minulosti bolo príjemnou a vyhľadávanou destináciou. Veď v období 40-tych rokov minulého storočia poslúžila aj pre deti nemeckých dôstojníkov, ktoré boli ubytované vo vilách v Lubochni, a kde mali aj školské priestory. Chlapci prechádzkou špacírom z Lubochne do Rojkova ostávali na kúpalisku v Rojkove a dievčatá sa išli v ten deň kúpať do Stankovian, alebo opačne. Vodu z Rojkova dokonca kedysi nosili v drevených sudoch do Ľubochnianskych kúpeľov.

Dostal som sa ku vzácnej, ale už len spomienkovej fotografii. Zachytáva časy, keď v Rojkove na kúpalisku boli vystava-

né prezliedárne a šatne. Ľudia si určite vedeli viac vážiť to, čo im príroda ponúka. V čom sme zaostali – je to v nás ?. Kde sú tie krásne miesta, kde sa ľudia schádzali a trávili neopakovateľné chvíle?.

Rojkovská Zlá voda a kúpalisko v Stankovanoch na Močiaroch mali určite nezaplátiteľné bohatstvo a čaro. Dokázali sme to uchrániť? Obávam sa, že nie.

Atmosféru krásnych miest si robia ľudia sami. Čo vidíme, keď sa pozrieme na Zlú vodu? Aj keď obec jej okolie pokosila a dala smetné koše, predsa je mnohým stále ťažko zdvihnúť sa a obaly z čokolád, nanukov alebo plechovky či plastové fľaše zaniest do koša. Podvečer do tej istej vody, kde sa budú na druhý deň kúpať naše deti, vodíme domáce zvieratá, kúpeme psov. Ak je naše okolie zrkadlom vlastnej kultúrnosti, nie je to veľmi lichotivý odraz.

**text: Vendelín Čieško**



## Rok Cyrila a Metoda

Tento sviatok svätých sa líši od druhých sviatkov svätých v tom, že u ostatných svätých oslavujeme výlučne duchovný význam – prínos viery, nádeje a lásky. U Cyrila a Metoda je to rozmer aj politický, kultúrny a vzdelanostný.

Z dejín si pamätáme: prišli k nám v roku 863 z najvyššej ríše celého sveta – z Byzancie. Pozval ich Rastislav

z politických dôvodov. Rastislavovi šlo o to, aby aj slovania mali svoju stoličku a hviezdičku v Európe. Preto potreboval iných ako nemeckých kňazov. S príchodom Cyrila a Metoda sme dostali aj bonus – začala sa rozvíjať slovanská kultúra /nie folklór, ale spôsob života, kultivovaná reč, školstvo na vysokej úrovni a pod. / táto kultúra bola porovnateľná s latin-

skou, gréckou, či franskou – západoeurópskou. Dosiahli sme svetové kvality, boli sme uznávaní. Cyril nielen vytvoril abecdu, ale s Metodom preložili okrem biblických spisov aj ďalšiu literatúru – občiansky zákonník. Dokonca vďaka Metodovi môžeme tvrdiť, že Svätopluk bol kráľom – kniežaťom, lebo ich diplomatická korešpondencia medzi Svätou Stolicou a Svätoplukom zachytáva pápežovo oslovenie Svätopluka ako mocného vladára.

Svätopluk využil službu solúnskych bratov, ale musíme smutne skonštatovať, že napokon prišiel k záveru, že jeho národ nemusí byť až taký vzdelaný, že sa mu bude lepšie panovať, keď mu nebudú vidieť do politických kariet a poslal Metodových žiakov preč. Uspokojil sa s nemeckými kňazmi.

Politici aj vtedy mali svoje chodníčky, a od istej hranice nepotrebujú ani kultúru, ani vzdelanie.

A my vidíme, že nie politika prežíva, ale z dlhodobého hľadiska prežíva kultúra, vzdelanost'. Vďaka nim sme kultúrnym národom. A k ich práci sa hlásia okrem Slovákov, aj Chorváti, Srbi, Macedónsko, Bulharsko, Ukrajina a Rusko. Nebyť solúnskych bratov, nikdy neprežijeme Uhorsko, lebo by sme v Uhorsku splynuli. Dnes po vyše 1100 rokoch sa aj v Cirkvi – v Ríme učí ich zásada: že človeku, ktorému chceme niečo zvestovať, musíme sa mu prihovoriť vo vlastnom jazyku, preniknúť – pochopiť jeho kultúru ... skrátka ak chceme ľudom niečo povedať, musíme ich nájsť tam, kde sú, nie tam, kde ich chceme my mať.

**text: Miloš Labaš**



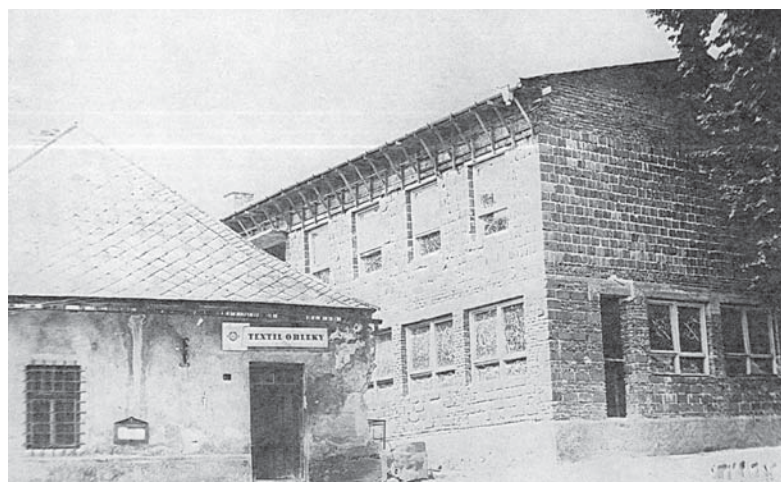
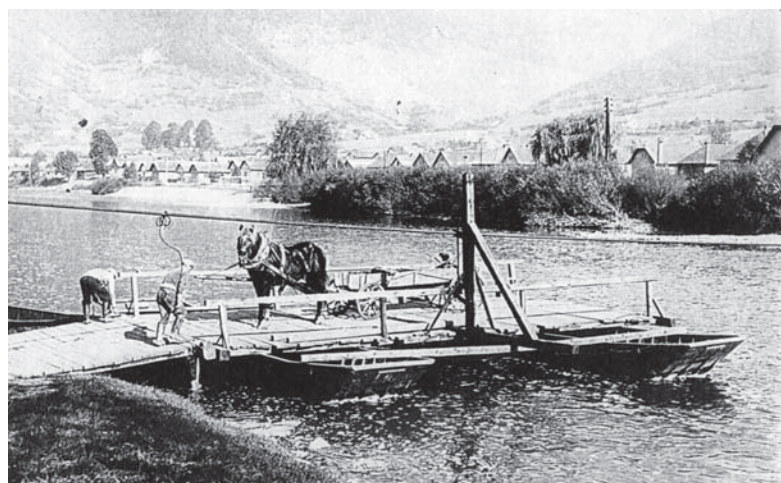
## Spoznáte tieto miesta?

V priestoroch Nového Kultúrneho a agroturistickeho centra je opäť nainštalovaná

výstava s historickými fotografiami obce. Prinášame vám ochutnávku niektorých

z nich. Úmyselne sme vybrali málo známe zábery, poznáte miesta a ľudí na nich? Možno sú tieto fotografie aj

vhodným momentom na to, aby staršie generácie vysvetlili mladším, ako Stankovany vyzerali kedysi





## Zavítajte medzi rytierov a dvorné dámy

Divadelno-šermiarska spoločnosť EXCLUDO sa obyvateľom Stankovian predstavila 15. júna s vystúpením v Rojkove (v spoluprá-

ci s Občianskym združením BRONĚ). Na podujatí Dni medu 25. júna predviedli rozprávku pre deti s názvom o Zázračnom mede.

Ľudia, ktorý zavítajú na ich vystúpenia môžu vidieť rekonštrukcie dobového života a tak sa aspoň na chvíľu preniesť časom, do obdobia stredoveku, medzi rytierov a dvorné dámy.

A tam, v rôznych scénkach majú možnosť vidieť, bojové umenie ozbrojencov, dobový tanec, zbožnosť a v neposlednom rade aj radosti a starosti ľudí, ktorý žili pred mnohými rokmi aj na našom území.

Spoločnosť vznikla v roku 2012 v Stankovanoch, z iniciatívy nadšencov, ktorí sa zaujímajú o históriu a dejiny. Jej zakladateľmi sú Rastislav Málík, Róbert Bagi,

Rastislav Moravčík a Janka Bagiová.

Spoločnosť sa venuje ukázkam zo života z obdobia stredoveku. Vo svojich vystúpeniach ponúka verejnosti rôzne scénky z tohto obdobia, ktoré sa nesú v duchu kresťanstva, v Božej milosti a na slávu Božiu. Diváci môžu na vystúpeniach organizovaných spoločnosťou vidieť rytierske turnaje, dobový tanec, spev, taktiež stredoveké modlitby.

### Autentické dobové rekvizity

Spoločnosť sa dokáže prispôsobiť náročnosti diváka a tým predviesť scénky a



» V ostrihomskom chráme



» Počas bohoslužby v kostole v Hrboltovej si nechali vysvätiť rekvizity, ktoré používajú, napríklad ruženec a drevený oltárík

ukážky zo stredovekého života vhodné na rôzne spoločenské udalosti, pre deti, dospelých a rôzne organizácie.

V marci 2013 vzniklo Občianske združenie BRONĚ, ktorého členom je aj spoločnosť EXCLUDO a ďalších v súčasnosti už 10 členov. EXCLUDO, s.r.o. a OZ BRONĚ vlastní rekvizity na obdobie vrcholného stredoveku, ktoré môžete vidieť na vystúpeniach. Sú to zbrane bodné, sečné, úderné a strelné: jednoručné a obojručné meče, sekery, dýky, halapartne, štíty a luky. Okrem toho majú k dispozícii plne vybavený stredoveký tábor - stany, kuchyňu, modlitebné kulisy a lukostreleckú strelnicu.

Používajú rôzne druhy odevov z obdobia stredoveku a to civilné mužské aj dámske cotteshardie (odev) a surcoaty (vrchný odev), ku ktorým patria aj dobo-

vé pokrývky hlavy. Alebo sú to bojové odevy gambezony, prešívance, krúžkové košele, kukly, batvat, plnoplátové a poloplátové zbroje, prilby s uzavretými aj otvorenými priezormi, železné klobúky, rukavice a iné.

### Lukostrelecký klub pre deti

Spoločnosť má zámer pripraviť v spolupráci s ďalšími Občianskymi združeniami a Skupinami Historického Šermu nultý ročník Západoliptovského stredovekého dňa. Hlavným zámerom podujatia bude priblížiť stredoveký život, zvyklosti a bojové umenie.

Taktiež plánuje podľa záujmu otvoriť Lukostrelecký klub pre deti a dospelých. (kontakt: excludosro@gmail.com)

text: Janka Barlogová